

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Матеріали
науково-практичної інтернет-конференції
(23 квітня 2021 року)

ОДЕСА
2021

УДК 343.98:343.95
A43

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

A43 **Актуальні** аспекти криміналістичного та психологічного
забезпечення правоохоронної діяльності, м. Одеса, 23 квітня
2021 р. Одеса: ОДУВС, 2021. 269 с.
УДК 343.98:343.95

© ОДУВС, 2021

*Каліух О. С.,
курсант ОДУВС*

*Науковий керівник:
Проценко О. О.,
доцент кафедри криміналістики та психології ОДУВС,
кандидат юридичних наук*

ПСИХОЛОГІЧНІ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ СЛІДЧОГО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Рішення стати поліцейським – це кар'єра, до якої не можна ставитися легковажно. Це може бути дуже напружена і небезпечна робота, і для досягнення успіху в ній потрібен певний набір унікальних вмінь та навичок. В результаті ця професія підходить не для кожного громадянина України. Щоб розібратися якими якостями повинен бути наділений справжній поліцейський, особливо слідчий, ми опрацюємо короткий список того, що потрібно для роботи при виконанні службових обов'язків поліцейського. Це 12 ключових якостей, необхідних для роботи в поліції [1].

Хотілось би почати з комунікаційних навичок. Всі науковці у сфері психології стверджують, що здатність ефективно спілкуватися є абсолютною необхідністю для офіцера поліції, особливо при спілкуванні з представниками громадськості. У потенційно небезпечних ситуаціях, наприклад, при затриманні озброєного підозрюваного, поліцейський повинен бути твердим і чітким у своїх інструкціях. В якості альтернативи, маючи справу зі свідком або особою, зацікавленою в розслідуванні кримінального правопорушення, слідчий повинен вміти отримувати, верифікувати важливу інформацію. Також необхідно слідчому вміти добре спілкуватися зі своїми колегами, особливо в тих випадках, коли існує потенційна небезпека, а також з іншими учасниками і іншим персоналом екстрених служб, наприклад, пожежними або експертами.

Дипломатія – це розуміння правильного тону і підходу до роботи з різними людьми. Наприклад, приймаючи заяву від жертви насильницького або сексуального злочину, слідчому потрібно продемонструвати такт і чуйність. Також здатність бути дипломатичним послужить слідчому добру службу при спілкуванні з представниками громадськості.

Навички прийняття рішень є частиною внутрішнього переконання. Слідчий ніколи не знає, в якій ситуації можете опинитися в будь-який час та день, тому потрібно вміти швидко і чітко мислити і приймати правильні рішення під сильним тиском. На ранніх етапах кар'єри слідчого це може включати в себе управління результатами виклику, але в міру того, як його кар'єра розвивається і чи береже на себе слідчий більше відповідальності. Рішення слідчого можуть потенційно вплинути на добробут його колег.

Увага до деталей – постійна інформованість про те, що відбувається навколо слідчого, і здатність вловлювати невеликі ознаки або сигнали – це те, що слідчий розвине в собі з досвідом роботи, але йому все одно потрібно бути принципово старанною людиною. Дійсно, якщо слідчий хоче просунутися в ролі слідчого, особливо в розслідуванні вбивств, наркотиків або шахрайства, увага до деталей є одним з обов'язкових вимог.

Вміння процесуально правильно та розумно заповнювати документацію – це є фундаментальним обов'язком поліцейського. Саме від того як слідчий будете працювати з процесуальними документами, буде залежати допустимість наявних доказів [1, 2].

Для курсантів ВНЗ МВС України та офіцерів поліції, як під час навчання, так і під час здійснення своїх службових обов'язків, важливо підтримувати базовий рівень фізичної підготовки. Працівникам оперативних підрозділів потрібно затримувати підозрюваних, в деяких випадках, переслідувати їх, тому підтримання фізичної підготовки на вищому рівні. Робота в поліції може бути дуже напруженою і мати ненормований робочий день, тому чим краще у поліцейського фізична форма, тим легше буде справлятися з вимогами роботи [3].

Культурна обізнаність – це властивість, якою повинен володіти будь-який сучасний поліцейський, особливо в той час, коли поведінка фахівців правоохоронних органів перебуває під пильною увагою громадськості і політиків. По суті, робота поліції спрямована на розуміння спільноти, в якій поліцейський працює, тому необхідно знати звичаї багатьох груп людей в цих спільнотах, особливо якщо поліцейський працює в великому місті з більш різноманітним населенням. Це також значно спростить роботу поліцейського, оскільки люди будуть більш охоче працювати з ним, якщо поліцейський проявить повагу і ввічливість до їхньої культури.

Уміння підходити до проблем і знаходити рішення швидко і логічно – дуже цінний навик для поліцейського. Наприклад, це може

допомогти поліцейському вирішити суперечки і досягти компромісу між двома конфліктуючими сторонами до того, як ситуація посилиться, або це може дозволити йому знайти прорив під час особливо жорсткого і складного розслідування кримінального провадження.

Професіоналізм офіцерів поліції полягає в дотриманні закону і найвищої моральної етики стандартів. Це означає, що поліцейський завжди повинні бути зразком для наслідування, в тому числі і не при виконанні службових обов'язків, і ніколи не повинні піддаватися провокаціям або втрачати холонокровність. Якщо поліцейський опинився в ситуації, коли можливе здійснення словесного або фізичного насильства, то життєво важливо, щоб поліцейський зумів залишатися професіоналом і продовжувати виконувати свою роботу в рамках закону [3].

Навички вирішення конфліктів – досить імовірно, що велика частина інцидентів, до яких поліцейського слідчого будете запрошено пов'язані з певним рівнем суперечок, незалежно від того, розігруються вони публічно або у когось вдома. Таким чином, здатність пом'якшити потенційно вибухонебезпечну ситуацію дуже корисна, особливо якщо мова йде про наркотики або алкоголь. Це може включати фізичне розділення двох конфліктуючих сторін, щоб заспокоїти ситуацію, або використання такту і дипломатії, щоб поговорити з людьми. У будь-якому випадку, створення середовища, в якій ймовірність небезпеки знижена і яка дозволяє поліцейському отримати повну інформацію, краще і безпечніше для всіх.

Емоційний інтелект – у більшій частині повсякденної роботи в поліції будете мати поліцейський відносини з людьми самого різного походження та обставин. Емоційний інтелект, здатний розуміти їхні мотиви і поведінку, зробить поліцейського більш різнобічним і ефективним. Це також допоможе слідчому краще спілкуватися, особливо при спілкуванні з підозрюваними і свідками [4].

Можливість переконати людей робити те, що поліцейський вимагає – ще одна велика перевага для офіцера поліції, особливо в ситуаціях, коли маєте справу з особою, що чинить опір або не хоче співпрацювати. Це може включати в себе переконання свідка дати показання або заяву, коли вони не хочуть втручатися, або пояснення підозрюваному, що непоко́ра не в їхніх інтересах [5].

Отже, поліцейському, а саме слідчому Національної поліції України потрібно дуже специфічний набір навичок, багато з яких можуть будуть перевірені вже у момент зростання кар'єри. Також

варто відзначити, що багато з цих навичок і атрибутів вимагають деякого розвитку. Однак, маючи невеликий життєвий досвід і багато самосвідомості, цілком можливо уявити слідчого гідною кандидатурою в поліції, особливо якщо у нього є повне уявлення про те, що тягне за собою поліцейська діяльність.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. JOURNAL OF INTERPERSONAL VIOLENCE / September 1986 [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https:// vault.fbi.gov/Criminal%20Profiling/Criminal%20Profiling%20Part%203%20of%207](https://vault.fbi.gov/Criminal%20Profiling/Criminal%20Profiling%20Part%203%20of%207)

2. Пошуковий портрет злочинця: зарубіжний та вітчизняний досвід [Електронний ресурс]. Режим доступу: file:///C:/Users/rusav/Downloads/Nvnudpsu_2014_2_28.pdf

3. Психологічний портрет злочинця. Вадим Сулицький, кандидат психологічних наук, голова Наглядової ради Міжнародного фонду протидії незаконній міграції і торгівлі людьми, сприяння боротьбі з наркобізнесом і наркоманією [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5390776/>

4. CRIMINAL PSYCHOLOGY and FORENSIC TECHNOLOGY A Collaborative Approach to Effective Profiling [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.al-edu.com/wp-content/uploads/2014/05/Godwin-ed-Criminal-Psychology-and-Forensic-Technology-A-Collaborative - Approach-to-Effective-Profiling.pdf>

5. А. О. Бухановский. Общая психопатия. Учебник [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.drlev.ru/work/bukhanovskiy.pdf>

Бершавська К. Р.

ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ПІДЛІТКІВ, СХИЛЬНИХ ДО ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ... 91

Борисюк О. М.

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ У
МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
УКРАЇНИ..... 94

Гаркуша Г. О.

ГОТОВНІСТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ДО НАДАННЯ ПЕРВИННОЇ
ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ..... 98

Грабарчук А. Г.

УГОДА ЯК КОМПРОМІС У ВИРІШЕННІ КРИМІНАЛЬНО-
ПРАВОВИХ КОНФЛІКТІВ..... 102

Єфремова С. О.

НЕВЕРБАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ УЧАСНИКІВ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОВАДЖЕННЯ ПІД ЧАС СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.... 105

Заволокіна В. А.

РЕФЛЕКСІЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ОСОБИСТОЇ ЗРІЛОСТІ
ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ..... 109

Заволокіна В. А., Проценко О. О.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ (КОНТАКТ) ПРАЦІВНИКА
ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ..... 112

Заморій А. С.

ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА
УЧАСНИКІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПІД
ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ..... 114

Здерчук А. О.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ПРАВИЛА ПОБУДОВИ ЗАПИТАНЬ
ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ..... 119

Зеленська В. В.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ДІТЕЙ, ЯКІ
ПОСТРАЖДАЛИ ВІД СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА..... 124

Каліух О. С.

ПСИХОЛОГІЧНІ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ СЛІДЧОГО
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ..... 130

Кісілюк М. В.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ
ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ..... 133